SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 126. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 5, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ЛИПНЯ 1990 Ч. 126. РІК XCVII

Назву РАТАУ змінено на УКРІНФОРМ

Київ. — В газеті „Вісті з України" ч. 23 надруковано повідомлення, що Рада міністрів УССР прийняла постанову про зміну назви Радіо-телеграфного агентства України. Відтепер воно буде називатися Українське інформаційне агентство при Раді міністрів УССР (скорочено — УКРІНФОРМ).

В газеті сказано, що сьогодні Українське інформаційне агентство дає майже п'яту частину із загального обсягу інформації всіх республіканських агентств і відділень Телеграфного агентства СССР (ТАСС).

На Україні інформацію республіканського агентства передплачують 1,200 організацій, в тому числі 970 редакцій газет. За обсягом інформації і кількістю замовлень УКРІНФОРМ можна прирівняти до великих закордонних агентств.

Українці в Канадській Раді громадянства в Оттаві

Оттава (ОУПС). — Тут відбулася в днях 22-23-го червня 1990 року річна конвенція Канадської Ради громадянства з участю уманданованих делегатів із усіх канадських провінцій. В її програму входили питання, дискусії й резолюції в справах канадської державної приналежности, багатокультурности, іміграції та канадської національної символіки.

Після звітів поодиноких членів управи й голів комітетів, обрано нову управу під головуванням кол. судді Івонни Керр. З українців участь у конвенції взяли: проф. Ярослав Маркіза з дружиною з Монтреалю, д-р Галина Семенюк із Дундас, Онтаріо, й проф. Ярослав Рудницький із Оттави. У вислiді виборів до нової управи ввійшли проф. Маркіза й д-р Семенюк, а проф. Рудницький очолив комітет людських прав і багатокультурности. В склад дорадчого комітету ввійшов довголітній приятель українців і кол. видавець „Канадійського фармера" з Вінніпегу ред. Чарлс Доячек-Доджак.

Друге видання „Нормативної української граматики" Яра Славутича

З огляду на успіх підручника „Нормативна українська граматика" — „Standard Ukrainian Grammar" д-ра Яра Славутича, професора-емерита Альбертського університету, видавництво „Славута" (з фінансовою допомогою Ліги українських католицьких жінок у Канаді) перевидало це видання новим накладом, із деякими доповненнями.

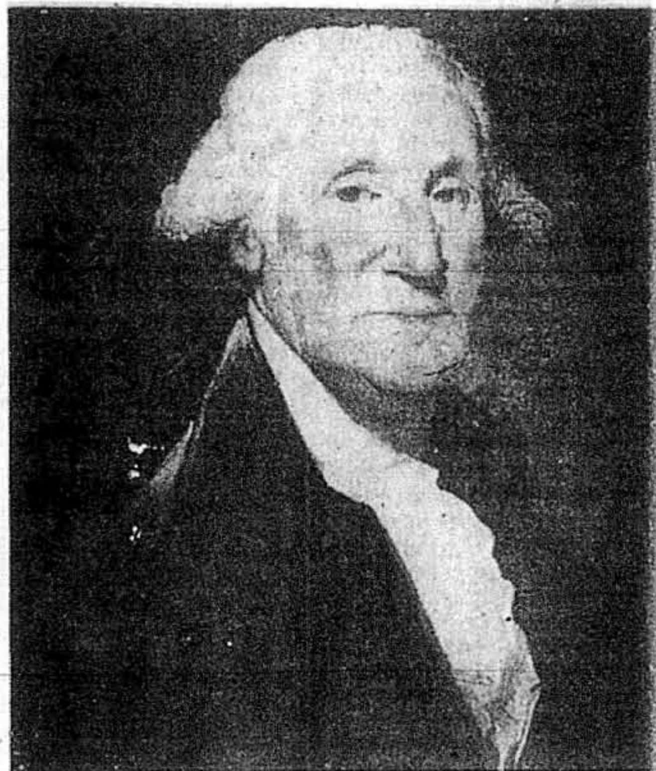
Цей підручник вживають у віcьмох університетах і коледжах, де викладають українську мову. Крім огляду нормативної граматики, подано в ньому діялоги, актуальні тексти для читання, словник щоденної мови, а також відомості про українців у Канаді та Америці, навчальні й культурницькі осередки наших поселенців тощо. Можна дістати звукозаписи діялогів. Замовлення надсилати на адресу Slavuta Publishers, 72 Westbrook Drive, Edmonton, Canada, T6J 2E1.

Солісти Київської опери виступлять в Гантері

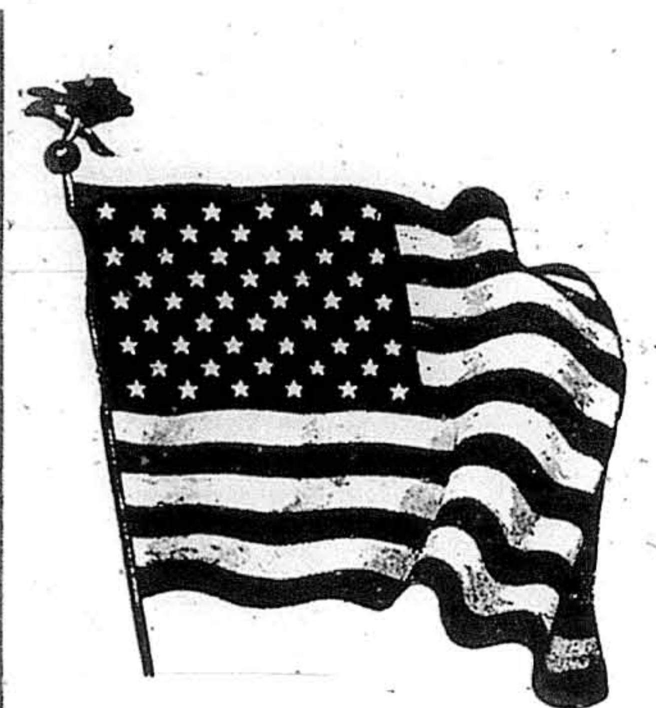
Гантер, Н.Й. — Тут в суботу, 7-го липня, о год. 5-ій по полудні в приміщенні „Гражди" виступлять солісти Київської опери ім. Тараса Шевченка Оксана Яценко (сопрано), Світлана Кисла (меццо-сопрано) і Степан Фіцик (тенор). У програмі виступу сольосліви і дуети з опер „Богдан Хмельницький", „Наймичка", „Запорожець за Дунаєм", „Наталка Полтавка" і „Ріголетто" та українські народні, стрілецькі й інші пісні.

Вступ — 10 дол. від особи. Весь дохід призначений для допомоги Україні і дітям Чорнобиля.

У 214-ту РІЧНИЦЮ НЕЗАЛЕЖНОСТИ АМЕРИКИ

Джордж Вашінґтон — перший президент Америки

Відбудеться 17-ий Літній Семінар УВАН

Філядельфія (О. Біланюк. — Від 19-го до 24-го серпня 1990 року, в околиці Гантер, Н.Й. відбудеться 17-ий з черги Літній Семінар УВАН. Літні Семінари мають на меті дати учасникам нагоду поширити свої знання з українстики та обмінятися думками у дружній, академічній атмосфері. Як і в минулому, семінар відбудеться в пансіоні „Карпатія": Carpathia, P.O. Box 126, Lexington, NY 12452; Tel.: (518) 989-6622.

На 17-му Літньому Семінарі доповідатимуть д-р Мирослав Попович та д-р Петро Потічний.

Д-р Мирослав Попович, завідує відділом логіки наукового пізнання в Інституті філософії Академії Наук УССР у Києві та є професором філософії у Київському університеті. Він вигoлосить п'ять лекцій з історії української філософії та української інтелектуальної думки: (1) Світогляд стародавніх слов'ян; (2) Сміхова культура XVI і XVII сторіч; (3) Григорій Сковорода; (4) Гоголь і Україна; (5) Від Шевченка до Лесі Українки — гуманістична традиція.

Д-р Петро Потічний є професором політичних наук в університеті МакМастер, Гамілтон, Онтаріо, Канада. Він доповідатиме про українське підпілля у Другій світовій війні. Ось теми його лекцій: (1) Політична думка українського підпілля; (2) Літопис, як джерело історії Другої світової війни; (3) Лемки і українське підпілля; (4) Совєтська протипідпільна боротьба; (5) Гласність і УПА.

Семінар почнеться в неділю, 19-го серпня 1990 року в год. 8-ій вечора традиційною товариською зустріччю. Від понеділка 20-го серпня до п'ятниці 24-го серпня час від 9:15 до 11:45 кожного ранку призначено на дві лекції, з перервою між 10:15 і 10:45. Кожного вечора від 7:30 до 10:00 відбудуться дискусії над ранніми лекціями.

Вписове на семінар — дол. 80 від особи — покриває кошти прелегентів, дві вечірки з вином та закусками, та адміністраційні витрати. Справу мешкання учасникам слід полагоджувати самостійно. Ті учасники, що бажають перебувати у пансіоні „Карпатія" повинні заздалегідь замовити собі там місця. Кошт приміщення на шість днів з повними харчами виносить дол. 240. Беручи під увагу, що УВАН має офіційний статус наукової установи, учасники семінара, які працюють науково, зможуть відтягнути видатки пов'язані із семінаром при обчисленні податку.

Досвід з минулих семінарів свідчить, що поруч із академічними зайняттями учасники матимуть нагоду відпочати в гористій околиці із купіллю в річці, із грою відбиванки, тенісу, тощо. Віримо, що і цього року — доповіді, жива і щира виміна думок та товариська розвага — залишать приємний і будуючий спомин усім учасникам. Число місць на семінарі є обмежене. Усі, що хочуть запевнити собі свою участь у семінарі повинні невідкладно вислати вписове (дол. 80) на адресу Dr. O. Tretiak, 2227 Green St., Philadelphia, PA 19130.

На Союзівці виступить танцювальний ансамбль „Волошки"

Танцювальний ансамбль „Волошки"

Союзівка. — В суботу, 7-го липня ц.р., о год. 8:30 вечора на Союзівці, оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах, виступить, перший раз в цьому літньому сезоні, танцювальний ансамбль „Волошки" з Філядельфії під керівництвом Андрія Папа.

„Волошки" відомий танцювальний ансамбль, який виступав у багатьох місцевостях З'єднаних Стейтів Америки і Канади, на українських фестивалях, останньо в телевізійних програмах. Понад 40 танцюристів ансамблю виконують різнородні танці з різних частин України. Ансамбль фінансово підтримує Пенсильванійська Рада мистецтва та інші організації. Керівник ансамблю, народжений в Румунії, закінчив хореографічну школу, виступав солістом в румунському державному балеті на протязі 13-ох років. В 1969 р. Пап виїхав до Швайцарії, потім до Італії, а в 1970 р. прибув до ЗСА. Керівництво ансамблю перебрав в 1985 році.

„Волошки" виступатимуть у великій охолоджуваній залі „Веселки". О год. 10-ій вечора відбудеться загальна забава під зоряним небом Союзівки на площадці, а у випадку непогоди у „Веселці". До танців приграватиме відома і люблена оркестра „Темпо" під керівництвом І. Коваля.

Напередодні Свята Незалежности Америки, тобто 3-го липня, на Союзівці виступали солісти Київського театру опери і балету ім. Т. Шевченка: Оксана Яценко, Степан Фіцик, Світлана Кисла, Дмитро Гнатюк та піаністка Аделіна Кривошеїна. Конферансьє була Галина Колесса, внучка відомого композитора й диригента Миколи Колесси.

„РОЗГОРТАЮ ЖИТТЯ, ЯК СУВІЙ ПОЛОТНА"

Ірина Сеник у редакції „Свободи"

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Р. Р.). — В редакції „Свободи" тепер часто можна зустріти гостей з України: акторів, письменників, редакторів, лікарів, діячів РУХу. Та крім цих численних і приємних відвідувачів трапляються зрідка гості особливі, як це було в понеділок, 18-го червня, коли до редакції в супроводі Наталі Даниленко завітала велика українська патріотка, поетеса і багаторічний політв'язень совєтських тюрем Ірина Сеник.

Уже в одному цьому вершованому рядку „Розгортаю життя, як сувій полотна" так багато сказано, щоб й справді вишивала, мережила вона життя своє не тільки чудовими поезіями та барвистими нитками, але й великим героїзмом та самовідданою працею для добра рідної України.

Пригадаємо нашим читачам, що Ірина Сеник була двічі засуджена за свою патріотичну діяльність, обидва строки ув'язнення відбула повністю і, попри гласність та перебудову, так ніколи й не була реабілітована.

На наше прохання коротко розповісти про перший арешт, відразу ж полилася розповідь сумна, але з гумором і щедро пересипана віршами, мов діамантами. Вперше заарештували її в грудні 1945 року за приналежність до ОУН. Було їй тоді 19 років. В березні 1946 року військовий трибунал Прикарпатської військової округи засудив її до 10 років ув'язнення та на довічне заслання з позбавленням прав на 5 років. Після арешту вона тяжко захворіла, але це не зворушило суддів, вони з'явилися в тюрму і засудили її просто в камері. Після того її перевели до львівської пересильної тюрми, там трохи підлікували і, в числі 80-ти українських дівчат, відправили в тяжкий і далекий етап у вагоні-телятнику, де було чотири яруси дерев'яних нар. Везли через Білорусію, Москву, Урал, Новосибірськ. Там населення, видно, було підготовлено виховане, бо, коли конвоїри з собаками і штихами виводили їх з вагона, місцеві люди зустріли їх вороже. Після так званого санітарного опрацювання їх знову загнали у вагон і повезли на Іркутськ у Тайшет, де була пересильна тюрма, а вже звідти у сьомий спецзазорний концтабір, де в'язні працювали на лісоповалі, в кам'яному кар'єрі, на заводах виготовляли слюду і шпали. Були й сільськогосподарські роботи, головно вирощували цибулю, турнепс, бо в тих суворих кліматичних умовах мало що встигало виро

(Закінчення на стор. 3)

ТРИ ВИСТУПИ Д-РА В. МОРОЗА

Кергонксон, Н. Й (СБ) — 89-ий Відділ СУА в Кергонксоні влаштовує доповідь д-ра Валентина Мороза в п'ятницю, 13-го липня в залі Церкви Пресвятої Трійці о год. 7-ій вечора. Тема доповіді: „Моя подорож в Україну (перша за 20 літ...)" Щиро запрошуємо громадянство до численної участи.

Рівнож д-р В. Мороз виголосить доповіді на цю саму тему в середу, 11-го липня в Глен Спей, Н. Й. на Верховині, год. 7-ма вечора, і в четвер, 12-го липня в Гантері, Н. Й. в залі Гражди год. 4-та по полудні.

У СВІТІ

СОТНІ ТИСЯЧ СХІДНЬОНІМЕЦЬКИХ громадян упорядковано уставлялися в черги по цілій країні, щоби 1-го липня виміняти свої марки на західньонімецьку валюту та цим докинути також і свою частку до світового капіталізму, як і до німецького об'єднання. Ця офіційна економічно-соціяльна злука обидвох Німеччин в дійсности зліквідувала намагання Східньої Німеччини впродовж останніх 40 років створити окрему комуністичну державу, залишаючи у східньонімецьких громадян великі надії та сподівання на те, що розпад старої системи замінено можливостями нового добробуту.

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД з 1-им липня вислав в терен понад сім міл. працівників, щоби зробити точні опити кожної хати, будівлі та ліплянки для виготовлення докладного перепису населення. Згідно з останнім переписом з 1982 року, в Китаї проживає 1.1 біл. осіб, одначе урядові чинники побоюються, що це далеко не точне зіставлення бо багато людей не реєструє новонароджених немовлят з уваги на закони про обмеження родин. Цим разом цілий державний апарат допомагає урядникам перепису, включно з пресою, телевізією та радіопередачами.

КОМУНІСТИЧНІ ПОВСТАНЦІ на філіпінському острові Неґрос схопили тому два тижні молодого американського добровольця із Корпусу миру. Згідно з повідомленнями американської амбасади схоплено 26 літнього Томаса Свансона, ще 13-го червня, а офіційні чинники довідалися тільки минулої суботи, як були в процесі перевезення до Маніли, столиці Філіпін, всіх 261 добровольців з Корпусу миру. Одначе місцеві власті твердять, що Томас Свансон є живий та здоровий, бо так він повідомив записною свою дружину — філіпінку.

У МОСКВІ ВІДКРИВСЯ 28-ИЙ З'ЇЗД КПСС

Москва. — У понеділок, 2-го липня, в 10-ій годині ранку за московським часом тут почав роботу 28-ий з'їзд КПСС. Зі звітною доповіддю виступив генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов.

М. Ґорбачов недвозначно дав зрозуміти, що не має наміру резиґнувати з головного партійного поста, враховуючи побажання комуністів, висловлені на зустрічі з ним в неділю. Однак він змушений був відмовитися від запропонованого ним раніше пляну реорганізації вищих партійних органів. Повідомлення Ґорбачова про те, що партійне керівництво залишиться без змін було зустрінуто апльодисментами.

В загальному доповідь Ґорбачова, яка тривала 2 години 20 хвилин, можна схарактеризувати, як розгорнуте виправдання перебудови, якій, на його думку, належить майбутнє. „Нині, — сказав генеральний секретар, — справа мається так: або суспільство піде вперед по шляху початих глибальних змін — і тоді велику багатонаціональну державу чекає гідне майбутнє, або верх візьмуть контр перебудовні сили — і тоді народ, країну чекають невтішні часи".

Далі Ґорбачов визнав численні помилки і прорахунки, допущені уже під час перебудови. Він сказав, що совєтські люди зі зрозумілою тривогою і незадоволенням сприймають негативні явища, які супроводжують перебудовний процес. Він підкреслив, що перед совєтськими людьми — маса невирішених проблем, які тягарем лягають на щоденне життя народу. В той же час він категорично відкинув твердження, ніби в усіх нинішніх бідах винна перебудова.

Разом з тим М. Ґорбачов визнав, що Центральний Комітет КПСС, Політбюро і комуністи багато що могли передбачити, не допустити до розвитку негативних процесів перш за все в економіці і соціяльній сфері, в міжнародних відносинах, у сфері культури та ідеології. За ці прорахунки, підкреслив доповідач, Політбюро не скидає з себе відповідальности. Він повідомив, що на порядку денному з'їзду передбачені звіти членів Політбюра, кандидатів у члени Політбюра і секретарів ЦК КПСС. Делеґати матимуть можливість дістати необхідні інформації про діяльність керівних органів партії.

М. Ґорбачов висловив думку, що для правильного розуміння нинішніх проблем не можна забувати, що перебудова все ще продовжується. СССР перебуває в перехідному періоді, коли не закінчені ні демонтаж попередньої системи, ні тим більше будівництво нової.

Чужинецькі кореспонденти повідомляють, що доповідь Ґорбачова носила загальний характер. Генеральний секретар знову закликав до поглиблення реформ, підкресливши при цьому, що інакше Совєтський Союз дуже скоро може перетворитися у другорядну країну.

Говорячи про політику КПСС в умовах перебудови, Ґорбачов підкреслив, що партія прийшла до розуміння перебудови як нової революції, логічного продовження справи, початок якій проклала Жовтнева революція. Концепція перебудови повинна збагачуватися новими ідеями і висновками, сказав М. Ґорбачов. Він підкреслив необхідність повернутися до ленінського розуміння партії як авангардної сили суспільства.

Певною сенсацією першого дня роботи з'їзду був виступ вуглекопа з Магадану Володимира Блудова, який закликав Політбюро і ЦК колективно зрезиґнувати. Як не дивно, але пропозиція В. Блудова не була відхилена як авантюристична, а на пропозицію самого Ґорбачова її обговорення перенесено на пізніше.

Відбудеться зустріч закарпатців

Кейн, Па. (В.М.). — В суботу і неділю, 14-15-го липня відбудеться в містечку Кейн біля Бредфорду, Пенсильванія, ділова і товариська зустріч вихідців із Закарпаття для обговорення деяких актуальних питань і відносин сьогодні в цьому краю. Зустріч скликують уроджениці Закарпаття з академічного світу: о. проф. Олександер Баран, д-р Осип Данко, о. д-р Юлій Кубійович, проф. Василь Маркусь, проф. Михайло Пап і проф. Іван Фізер.

На порядку ділових нарад будуть обговорені новини із Закарпаття та суміжних країв, де живуть закарпатці, або вихідці (Пряшівщина і Войводина), обмірковані будуть пропозиції щодо позитивного впливу на ті відносини й допомоги, що її може дати еміграція, як також земляцька співпраця й координація щодо інформацій і зв'язків. Нарада закарпатців сама по собі не уважає себе представницькою, а лише інформаційною, а її підсумки та пропозиції будуть закомуніковані земляцьким організаціям.

Тому що ініціятори не мали усіх адрес, запрошують цією дорогою усіх уроджениць Закарпаття до участи. Зголошуватися належить до о. д-ра Ю. Л. Кубійовича: St. Peter and Paul Church, 3416 Wallace St., Erie, Pa. 16504, телефон: (814) 825-8140, або в координатора зустрічі, В. Маркуся: 2247 West Chicago, Chicago, Ill. 60622, тел.: (312) 489-1339 вдень, а вечором: (312) 478-3587. Місцевість Кейн знаходиться при пенсильванських дорогах чч. 6 і 219. Нічліг передбачено в близьких мотелях за досить пристутну ціну.

МИНУЛОЇ П'ЯТНИЦІ, 29-го червня, був підписаний договір історичного значення в ділянці економічної співпраці між ЗСА та Японією, який став першим значним кроком на шляху до послаблення напруги у торговельних відносинах між цими двома країнами. Після чотиримісячних переговорів японська сторона заявила, що вона проведе широкомаштабні реформи, стимулюючи вимоги до імпортованих виробів.

ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТЕСТУ відбулися в неділю, 1-го липня, перед будинком Стейтового парляменту в Трентоні. Мешканці Ню Джерзі з обуренням зустріли підвищку податків з прибутків, на речі щоденного вжитку, та послуги. Демонстранти, яких нараховувалось понад 60,000, вимагали резиґнації губернатора Джима Флоріо. „Ніхто не любить податків", — сказав Флоріо. — Але, що робити з бюджетовим дефіцитом в розмірі трьох більйонів долярів? Я вирішив дати мешканцям нашого стейту правдиву відповідь".

З уваги на Свято Незалежности Америки, яке припадає в цьому році на середу, 4-го липня, „Свобода" не появиться з датою середи. Чергове число друкуватиметься в четвер з датою п'ятниці, 6-го липня. В середу, 4-го липня, бюра Головної Канцелярії УНС і видавництва „Свобода" будуть закриті.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Криза в Канаді

Сьогодні найактуальнішою темою щоденних розмов і найбільшою турботою канадських державний діячів є проблема єдности Канади, чи відокремлення від неї однієї з 10-ти канадських провінцій — Квебеку. У Канаді нема такої мозаїки, рас, народів і віровизнань, як у З'єднаних Стейтах і взагалі порівнювання цих двох північно-американських держав шкутильгає. Єдине, що обоїм їм прикметне — це простяжність території від океану до океану. Округло 25 мільйонового населення Канади не можна порівнювати з близько 250-мільйоновим муравлищем Америки. Ще більше, як статистичні дані різниться атмосфера тут і там. Ми, українці в Америці, завидуємо нашим землякам у Канаді. Там життя спокійніше, нема американської погоні за грошем, нема такої життєвої гарячки, як тут. І хоч державний устрій ніби трохи подібний, бо і тут і там є центральний парлямент і тут є стейтові асамблеї — там провінційні. Але в Канаді вже давно прийнято закон про багатокультурність і українська група користується поважною грошовою підмогою на різні культурні й суспільні цілі, а поселення канадських українців компактною масою у деяких західніх провінціях — зробило з тамошньої української національної групи поважний також політичний чинник, — про що в ЗСА можна ще тільки мріяти у Канаді є державна здоровна система, якої тут немає. Великі законні можливості плекання рідної культури сприяло відосередковому рухові французькому населення у провінції Квебек. Воно домоглося, що обидві мови — англійську і французьку — визнано за законом рівнорядними державними мовами. Але це тамошніх французьких патріотів не задовольнило.

Насправді сепарастичний рух Квебеку набрав розгону 30 років тому. Коли французький президент Шарль де Ґоль відвідав Монтреаль у Квебеку й одверто підтримав цей сепаратний рух — в Англії обурилися на нельояльність президента Франції. Мимоходом кажучи — де Ґоль однаково не любив англійців, як американців, бо мав жаль, що Винстон Черчил і Д.Д. Рузвелт не запросили його на Тегранську і Ялтинську конференції, а згодом свій гнів поширив на Д.Д. Айзенгавера, що той затаїв перед ним дату висаду англо-американських військ у Бретонії. І хоча національний герой Франції з доби Великої Революції маркіз Ляфаєт взяв участь в американській революції проти Англії, проте загальновідомо, що англомовні туристи (з ЗСА чи Англії) мають прикрі пригоди у Парижі, бо тамошня служба у готелях і ресторанах так би мовити принципово „не розуміє" англійської мови. В останньому часі це вже трохи змінилося з уваги на потребу долярів, чи фунтів, що їх привозять туристи.

Рівно 10 років тому у провінції Квебеку переведено референдум над проблемою — залишення у канадській конфедерації чи виступу з неї. Референдум вийшов на некористь французьких націоналістів. Кілька днів тому закінчилася процедура такої зміни канадської конституції, яка поширювала автономні права Квебеку. Ця остання спроба замирення перепала, бо дві канадські провінції відмовилися дати свою згоду. Французьке населення Квебеку прийняло це, як відкинення простягненої до згоди руки і як національну образу. Відбулися маніфестації французького патріотизму й демонстрації ворожости супроти англомовних канадців. Трикольорові французькі прапори; біло-блакитні жіночі сукні, відзнаки з написом „Уі" (так!) на піджаках чоловіків — все воно виявляло настрій французьких мешканців Квебеку і його столиці Монтреалю, — до речі — найбільш „европейського" і дуже гарного міста.

Але почування і настрої одне, а реальний інтерес — річ друга. Вже економіка цілої Канади й Америки так тісно пов'язана, що періодично мусять стрічатися президент ЗСА і прем'єр Канади для лагодження цих справ і таку зустріч мав уже Джордж Буш з Браєном Малруні. Прем'єр Квебеку Роберт Бурасса, який офіційно проголосив через радіо-телевізію невдачу спроби змінити канадську конституцію — стримався від будь-яких докорів, які могли б поглибити загальний жаль і гнів. За коментарем „Ню Йорк Таймсу" з 25-го червня ц.р. — уряд Квебеку чекатиме на „прохолодження" настроїв і заспокоєння атмосфери, після чого певне розпічнуться знову наради з керівними чинниками в Оттаві. Хтось міг би пов'язати рух французьких патріотів у Квебеку з національними рухами в СССР. Порівняння шкутильгає, бо большевицька система правління з централею у Москві, з русифікаторським божевіллям і всемогутнім КҐБ, державою у державі, — це унікат і диковина XX сторіччя.

Володимир Яців

ВЛАДА РЕФОРМАТОРА ІМПЕРІЇ ЗАГРОЖЕНА

I.

Президент з диктаторськими повновластями Міхаїл Ґорбачов, що його вибрали депутати Верховної Ради СССР на це відповідальне становище, а не народи поодиноких союзних республік, має замір у своїх реформаторських плянах впровадити у своїй країні реґульовану ринкову господарку. Ґорбачов, та його дорадники уважають, що така господарська система буде у згоді з політичною системою, званою демократичним авторитаризмом. Такий ґорбачовізм не є марксизмом, як теж не може бути його правдивим спадкоємцем з причин догматичних протилежностей. Тому можливо, що наступним кандидатом на президента імперії може бути висунений представник російського шовіністичного націоналістичного руху.

Представники цього національного руху, які недавно перебували на терені Америки — це визначні письменники, журналісти, видавці, й інші патріоти московської імперії. Вони інформували своїх американських співрозмовців про соціяльний, економічний, екологічний і духовий занепад у соціялістичній країні, як наслідок сімдесятлітнього панування комуністичної системи. Вони, патріоти цієї останньої імперії, які стараються вирятувати її з упадку, однак такі їхні пляни роблять їх небезпечними народами імперії. Не треба забувати, що деякі з них — це колишні дисиденти, які ставляться неґативно до західнього лібералізму, та які не визнають парляментарних демократичних виборців членства в міжнародному монетарному фонді, і культурного обміну. Вони мають у своїх плянах відмінну будучність для своєї країни, і вони є за авторитарною системою, а їхнє наставлення до західньої демократії — неґативне. Цей рух, який вони репрезентують, так званий Російська нова правиця є протикомуністичний. Цей їхній антикомунізм проявляється тільки в їхній активності проти західнього лібералізму, а для деяких з них теперішні журнали, чи часописи, такі як „Огоньок" повинні бути закриті тому, бо вони уважають, що вони неґативно впливають на совєтських громадян. Вони підозріло дивляться на демократичну монопартійність тому, бо така політична формація, може неґативно впливати і загрожувати єдности союзу. Вони заперечують і відкидають твердження політичних аналітиків союзних республік, що Росія є відповідальна за економічний стан у поодиноких союзних республіках. Вони переконані в тому, що російський народ є жертвою великої жидівської і міжнародної конспірації, щоб поневолити і понижити великий російський нарід, і тому вони домагаються зробити відповідні заходи, щоб протиставитись ворогам імперії.

Можна було б поставити питання, чому ці російські інтелектуали, захисники імперії, є такі важні в теперішньому часі для Заходу, а зокрема для ЗСА. Чи може напередодні упадку соціялістичної системи совєтського зразка, вони передбачують загрозливе положення для влади Ґорбачова, розклад імперії на поодинокі суверенні республіки і рівночасно упадок останньої імперії, який може не є в їхніх економічних і політичних інтересах.

Не треба забувати, що ці російські інтелектуали шовіністи, пропаґують сильну національно-шовіністичну владу. Вони становлять поважну силу у вирішуванні державних справ, і тому Ґорбачов уважав за відповідне призначити до свого кабінету двох інтелектуалів із цієї групи. Ці подорожуючі російські інтелектуали вказують на наслідки, які можуть ці зміни в системі спричинити. Вони твердять, що такі зміни принесуть хаос в країні, інфляцію, безробіття, брак товарів першої потреби, і вкінці страйки в підприємствах. У зв'язку з такою ситуацією може наступити упадок плянів перебудови, якщо Ґорбачову не пощастить переконати Захід в тому напрямку, щоб отримати фінансову і технологічну допомогу.

З останніх пресових повідомлень німецької й інших пресових органів, можна довідатись дещо про глибоку кризову ситуацію у Совєтському Союзі, на відтинках — господарському і політичному, як також про можливості отримання матеріяльної допомоги, для введення в життя плянів перебудови, які мали б своєю новою економічною системою і політичною програмою зберегти імперію від упадку. Треба підкреслити, що Західня Німеччина готова підтримати Ґорбачова в його скрутному положенні, і дати відповідну матеріяльну допомогу. Міністер зовнішніх справ Ганс Ґеншер напередодні своєї поїздки до Совєтського Союзу сказав, що Західня Німеччина прийде з економічною допомогою Совєтському Союзові, щоб ввести в життя зміни в системі, які конче потрібні для оздоровлення господарки країни.

Ця пропозиція, що її висловив міністер напередодні його поїздки, подумана на це, щоб переконати совєтський уряд, щоби він не опонував у справі об'єднання Німеччини, як теж її членства в НАТО. В цій справі міністерство закордонних справ Західньої Німеччини звертає увагу, і підкреслює, що Захід свідомий цього, що заіснували поважні проблеми у зв'язку з переходом з плянової централізованої господарки, на так звану реґульовану ринкову господарку. Тому, — каже міністер Ганс Ґеншер, — Федеративна Західня Німеччина, є готова на поважну економічну і фінансову співпрацю в тому розумінні, що це буде інвестиція у майбутній европейській спільноті з широкою кооперацією і мирною конкуренцією.

Закінчення буде.

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА!

Д-р мед. Роман Осінчук

Вода — найкращий напій у літі

З приходом літа людина повинна використати його для свого відпочинку й здоров'я. Три найважливіші чинники є до використання, а це повітря, сонце й вода. Чи використовуємо їх як слід для свого здоров'я? Сьогодні будемо говорити дещо докладніше про воду як напиток. Вода саме як напиток є найбільше конечним для підтримання здоров'я людини а навіть її життя. Тож тіло людини має в собі 70 відсотків води і вода є необхідним чинником для реґуляції всяких життєвих функцій людського тіла й втримання його у здоровому стані та при життю.

Без поживи людина в деяких умовах може жити навіть кілька тижнів, але без води ледве кілька днів й то залежно в яких умовах оточення вона перебуває. Сьогодні й ці проблеми розглядаються досить докладно науковими медичними колами, то в результаті їх виявилось, що людина неоднократно не прив'язує великої ваги до цієї справи та навіть в цій справі не звертається за радою до свого лікаря. А треба підкреслити, що тіло людини без пиття води затруюється власними речовинами, які знаходяться в людських органах, а зокрема в крові. І так як на кухні господиня не може обійтись без води, так й організм за допомогою води розпускає та приготовляє їжу до травлення і ресорбції потрібних речовин для тіла, а рівночасно помагає видалювати речі некорисні чи навіть шкідливі для організму дорогою кормового чи нирково-сечевого проводу.

Вода є потрібна теж для круження крови та несення цією дорогою до найдальших клітин тіла потрібних віджибчих речовин. Багато шкідливих речовин тіло видалює теж дорогою поту крізь шкіру, а що важливіше таким чином і реґулює температуру тіла. Навіть при диханні та виміні кисня й двоокису вуглеця у постійному дихальному ритмі, є також потрібна вода, яка з однієї сторони знаходиться в крові, а з другої сторони у повітрі. Навіть у такому процесі, де зовсім не завважується ужиткування води організм людини при нормальному процесі дихання зуживає півлітри води денно, очевидно в нормальних умовах і в негарячому кліматі. А що тоді говорити про реґуляцію температури тіла людини у його оточенні життя, умовах праці, різному кліматі тощо.

Не раз в гарячі дні людина „обливається" потом, бо це ж є найважливіший шлях втримання нормальної температури тіла та її реґуляції. І людина часто навіть не думає скільки води вона тоді потребує. Таким сиґналом потреби води є почуття спраги. Проте організм не маючи належної кількости води починає звикати до такого стану й зачинає менше виполікувати свої органи та затримувати воду, а з таким процесом в'яжуться різні явища в організмі людини, хоч би згадати. розвивається тенденція до творення ниркового чи жовчевого каміння, постають деякі недомагання в скелетно-мускулярній системі, слабша реґуляція кормового тракту та стільця, ба навіть такі особи, а головно жінки, мають схильність до отовщування тіла чи т. зв. опасистости в наслідок затримки води.

Згідно з твердженням дослідників на тому полі, в Науковому осередку дослідів над віджиблюванням, здорова людина середнього віку повинна пити в літі пересічно 8-10 склянок води й то чистої води. Товстіші люди повинні пити навіть більше, додаючи одну склянку води на кожних 25 фунтів ваги понад норму. Проте того роду люди, а далі старші люди, зокрема хворі на серце, нирки чи інші органи повинні завжди в справі пиття кількости води денно порадитися свого лікаря. Та й не журитись дуже частим віддалюванням сечі! Здоровий організм по якомусь часі частоту віддавання сечі зреґулює.

Юрій Р. Рибак

ОВОЧІ

Коли вдома засідаємо до їди, то нас зовсім не дивує, що на столі можуть появитися протягом цілого року ті самі овочі. Але може дехто хвилюватись, коли завважить дослівну інвазію екзотичних овочів на „супермаркет". Ці бо овочі можна було досі дістали лише в окремих етнічних крамницях, а „супермаркет" продавав тільки загальновідомі...

Що ж таке овоч?... Тут же два погляди, бо ботаніки говорять одне, а кухарі друге. У ботанічному розумінні помідори, огірки, паприка — це овочі, а у куховарстві вважають їх за городовину причому бракує дефініції смаку, термін якого науково важко означити тому і приходиться це робити описово як наприклад, солодке, квасне, терпке, кисле, ароматичне...

Останніми часами у родах овочів доступних в Америці та Европі заходять зміни. Старі досі відомі сорти зникають, а на їхньому місці появляються нові... Чому ж це так?... Тому, що зміняється демографічний сектор, бо населення росте і більше зосереджується у містах та їхніх околицях, шукаючи за свіжими овочами для кращого віджиблення. Справу ускладнює і це, що не завжди овочі є місцевим продуктом і збір залежить від пори року. Але цим не переймається група покупців із більшою купною спроможністю, бо за гроші вона може набути, що душа забажає. Приходиться, одначе, заспокоїти потреби широкої маси населення з пересічним доходом, яка є львиною частиною попиту. Правда, домінуючі водні та сухопутні засоби перевозу є дешеві, однак, збільшують риск псуття овочів на дальшій віддалі. Це і спонукало конечність шукати за новими сортами, щоб покращати не тільки відпорність та смак, але і саму якість. Ще від часів греків та римлян стало популярним схрещування, однак від нього до комерційної продукції та остаточного успіху на ринку збуту далека ще дорога, яка вимагає від дослідників багато витривалости... Тут пригадуються слова французького філософа Ж. Руссо: „Витривалість гірка, зате її овоч — солодкий"...

Модерні засоби транспорту як теж поступ техніки охолоджування стаються нині ключовою позицією у формуванні сучасного світового овочевого ринку, бо тропічні овочі доставляють постійно і майже кожний рід можна перехoвати та розподілити протягом цілого року, бо ринок стоїть на місці, а тільки доставці черґуються. Ось колись в Европі знали тільки еспанські помаранчі, які збирають від жовтня до листопада. Нині, коли еспанський сезон минає, европейці закуповують від ізраїльтян та марокканців, відтак спроваджують із Південної Африки; Південна Америка попереджує у доставі ЗСА, яка починає свою ж знову доставу у серпні, що тягнеться майже до жовтня, який починає новий еспанський сезон. Отже завдяки доброму плянуванні европейці мають помаранчі цілий рік!

Була колись теж проблема зі бананами що швидко псуються тому і збирають їх ще зеленими та переховують у товарових складах, де вони дозрівають під строгим контролем відповідної температури, провітрювання та вологости, а для скорого осягнення жовтої барви може допомогти... ґаз етилен.

Коли ж домашні овочі ще незрілі ЗСА мають у тому часі своїх доставців. Пригадаймо бо собі недавню аферу з овочами, що їх доставляє Чіле, що взялось до цього діла серйозно і у короткому часі зайняло поважне місце в американському імпорті. Овочі, які отримують ЗСА зізовні переходять строгий контроль, щоб запевнити споживачам здоровий продукт. І що сталось?... Вистачило інспекторам здоров'я знайти кілька грон покритих отрутою, щоб стримати цілу сезонову доставу всіх овочів з Чіле. Ця постанова не тільки викликала там політичне напруження та економічну скруту, але теж пожвавлену активність у дипломатичних колах.

Екзотичні овочі поруч свого особливого смаку і віджибчої вартости мають теж практичне примінення. Візьмімо хоча б ананас („Pineapple — Ananas Comosus"). Він має свійство „розколювати" протеїну — вистачить ним потерти м'ясо а воно стає м'ягше і вариться скорше. Знову ж сік та шкірка ґранату („Pomegranate — Ponica Granatum") залишає на матеріялах пляму, що її майже неможливо усунути. Але як кажуть, де „один тратить там другий користає" і тому ґранат став джерелом фарби, що вживають для перських диванів, які знані з цього, що не блякнуть... Кароб („Ceratonia Siliqua") має зерна, з яких роблять імітацію шоколяди та кави вільної від кофеїни. Зерна його стручка завжди мають ту саму вагу і тому колись їх вживали до важення золота та срібла. Нині назва „карат", що означає одиницю ваги для коштовних металів та каменів походить від арабського слова „кірат", а по-нашому „зерно".

Ось ще один із прикладів, як поступ аґрарії упарі з технологією творить економічні добра, що не тільки заспокоюють постійну жадобу споживачів, але теж розбуджують у них зацікавлення до чогось нового.

Василь Барка

Над морем

З тобою, вірна, знову — чи прийду
в передвечірній час до скорбі моря?
Там сонця хресний хід стріча біду,
що мчить лазурні води, шумна й скора.

З тобою, добра, знову — чи прийду
на камінь світлений, лиш там без горя,
самі на світі, зглянем ніч сіду,
що випливає, в зорях неозора...

Чи захлюпочеться ласкава річ
і в місяці відступить сиза туча?...
Ні! мабуть, ні! Чиясь печаль співуча

тривожить — мучить груди цілу ніч,
і тільки вдосвіта, в часинку стріч,
горять гортензій голубі співзвуччя.

(Із збірки поезій „Лірник")

1944

Валентина Моравецька

БІЛИЙ ПТАХ З ЧОРНИМИ ВІДЗНАКАМИ

(З дорожнього бльокноту)

II.

Пам'ятаю справжнє всенародне піднесення, коли М. Ґорбачов проголосив новий курс країни на засадах перебудови та гласности. З роками ентузіязму поменшало. Істотні розбіжності між лозунґами перебудови й реальними змінами в повсякденному житті призвели до зневіри більшости громадян у справжню демократію і свободу, обіцяні зверху.

Мало свіжого повітря приніс „вітер перестройки" на Україну. Партійна мафія стояла і продовжує стояти насмерть. В чіпких її пазурах республіка задихається. Не досить того, що наш народ пограбували духовно і фізично. Наостанок Україну розіп'яли на атомному Чорнобильському Хресті. Рідна Вітчизна постала у терновому вінку скорботи! Воістину, Великомучениця! Священне прагнення відмити її криваві сльози, повернути колишній усміх страждальному лику й вивело сьогодні Народний Рух за Відродження на передню лінію вогню. Сказано пекучу правду про те — „Хто винен?" „Що робити далі?" окреслив З'їзд Руху. Тільки у Харкові рухівців майже 50,000.

• •

Щоб відчути пульс міста, переглянула пресу останніх місяців. На сторінках газет гласність якась однобока. Шукала і не знайшла виступів справжніх лідерів, імена яких відомі кожному харків'янину — адвоката Гайсинського, водія Смирнова, поета Сапеляка. Ціла низка відомих навіть на Заході, Резолюцій і Звернень З'їзду — „До народів України", „До російськомовного населення республіки", „До українців в діяспорі", „Про екологічну ситуацію", „Про національну символіку" та інше так і не потрапили в офіційну харківську пресу. Замовчується Програма і Статут, затверджені З'їздом. Віддані прислужники партобюрократії — газети „Красное Знамя" і „Соціялістична Харківщина" зміщають акценти у висвітленні подій навколо мітинґів неформалів, нав'язують читачам думку: саме вони і є — „екстремісти", і виступають проти совєтської влади. А як дружньо закидали болотом Віталія Коротича і Євгена Євтушенка, обраних харків'янами в народні депутати СССР.

Широкої популярности набуває у місті вільна преса. „Самвидави" друкуються підпільно. Часом на примітивних друкарських машинках, на поганому папері. Але це не зменшує інтересу до них, бо городяни хочуть знати повну інформацію, а не дозовану.

Чи не найбільшого цькування з рухівців зазнає очолювана С. Сапеляком Українська Гельсінкська Спілка. Приблизно 80 членів нараховує організація. Це студенти, робітники, представники творчої інтеліґенції. Люди різних національностей, вони щиро вболівають за долю України. Програмою, що висуває УГС, цікавляться все ширші кола громадськости Харкова, до їх вимог прислухаються.

— Що характерне, — підкреслював С. Сапеляк, — з піднесенням національної самосвідомости відчувається зрослий тиск на неї з боку влади. У хід ідуть усілякі методи — виклики в КҐБ, кількаденне ув'язнення в міліції, накладання грошових визисків. Тільки за встановлення Хреста в пам'ять Голокосту УГС заплатила 1,000 карбованців штрафу.

Ми простували до цвинтаря, де стоїть Хрест, довгою Пушкінською вулицею, і може, з десяток разів нас зупиняли перехожі, віталися з Степаном, цікавилися його рухівськими справами.

— Ну а як же твоя книга? — поспитала. — Чи вже вийшла з друку? — Знала, що вірші написані на засланні, поезії останніх років Сапеляк відніс у видавництво.

— Де там!, — махнув рукою. Й досі лежать! Якби не „мітинґував, то вже б вийшла книжка".

— Чим же так не до вподоби УГС? — поцікавилась у Харківському відділенні Союзу Журналістів.

— Так они махровы националисты" — аж захлинулася в обуренні секретар правління. — За Соборною и неделимую виступають! С желто — блакитними флагами ходят!... — і враз запнулася, втупившись у значок на моєму светрі — той самий „флаг" — жовто-блакитний прапор із тризубом. Як то кажуть; послідувала німа сцена.

До згаданої установи привела мене ще одна справа. У 1981 році „за антирадянську поведінку, несумісну з високим званням професійного журналіста" мене виключили зі Союзу Журналістів СССР. На влаштованих у зв'язку з цієї незвичайною подією зборах, ображені моєю „підлістю" товариші по перу ганьбили моє ім'я: я і „враг народа", і „предатель Родины", і „пособник империализма" і т.д. Навішаних ярликів, здавалося, вже нікуди чіпляти. А „провина" вся була в тому, що разом із сім'єю я вирішила виїхати на Захід, до Канади.

Ситуація у СССР дещо перемінилася на краще, думала. Настав час реабілітувати своє чесне ім'я. Дуже можливо, що „ворогами народу" і „зрадниками Батьківщини" є ті самі „лжепатріоти", котрі прикриваючись високими фразами, давили й переслідували інших. І сьогодні продовжують переслідування тих, хто випадає з окресленного можновладцями кола дозволених дій, ідуть проти них. Я подала заяву про поновлення мене в членах Союзу Журналістів СССР.

Епізод з мого життя, мабуть, не дуже і вартий уваги читача, коли б не бачила — в Союзі Журналістів, у редакціях газет — начальнички й надалі сидять у своїх теплих кріслах, хібащо для людського ока „перестроївшись". Стиль же керування — той самий.

Закінчення буде.

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

„Розгортаю..."

(Закінчення зі стор. 1)

сти за коротке літо. Капітальних казарм тоді ще не було, жили в наметах або в напівзруйнованих свинарниках. Норми були надзвичайно великі, наприклад, дві жінки мали щодня заготовляти по 22 кубометри лісу. Найлегшою працею вважалося опрацювання слюди, бо праця була в приміщенні ще й за шкідливість до харчування додатково видавали пампушки і склянку молока. Але й тут норми були такі великі, що виконати їх було неможливо. Працювали в'язні тільки вночі, вдень у тих цехах працювали вільні. За невиконання норми карали, отож вночі доводилося працювати, а вдень відбувати покарання у внутрішній тюрмі — БУРі (Барак усиленного режима).

Десять років тяжкої каторги не вбили її велику любов до життя і до рідного краю, і любов ця вилилась у прекрасні поезії та спогади-листи.

„З ранку до ночі важка праця. Вимучені тіні дівчат, напівголодних, напівроздягнених, згорблених над примерзлими скибами сибірської землі... Кожна додумує свою гірку думу, ледь переставляючи ноги... Над усім цим лине груба лайка, цокають затвори гвинтівок: крок ліворуч, крок праворуч вважається втечею. Конвой стріляє без попередження". (З книги І. Сеник „Сувій полотна"). А серце її десь там, за численними колючими загорожами, бо в тюремній лікарні хвора сестра Леоніда, а в інших тюрмах мати, батько, малолітній брат.

Там, на кам'яному кар'єрі 1950 року зустріла Оксану Мешко, довелося їм разом каміння довбати.

Засудженим родичам заборонено бути разом, але шляхи Господні нікому невідомі, і ось у таборі з'явилася Леоніда: „Іруню, яка ж ти мізерна! Яка ж ти змучена!"

Давно померла в засланні мати, померла і сестра Леоніда, обидві поховані на чужині, а оте її „Іруню" ще й досі бентежить і гріє серце сестринською ласкою. Згубила тюрма і батька. Через десять років (у 1955) закінчився табірний строк і повезли її знову ж під конвоєм на заслання в Кемеровську область, де вже були її рідні. Бо за тодішніми законами родичі повинні були відбувати заслання разом, на відміну від таборів, де разом бути заборонялося. Там відбула ще 13 років, і вивчилась на медсестру. Повернулася в Україну 1968 року. Львів і Львівська область для неї були забороненими — там вона не мала права жити, тому поїхала до Івано-Франківського. Але й тут було важко влаштуватися на працю і з житлом. Та врешті все вирішилося. Знайшлися добрі люди, що прийняли до себе і грошей не вимагали. Працювала медсестрою. Тут вона познайомилася з цікавими людьми, а згодом і з Валентином Морозом, за яким у той час постійно стежили працівники КҐБ. Після арешту В. Мороза зробили обшук і в неї, вилучили книгу „Інтернаціоналізм чи русифікація?" І. Дзюби, інші книги, записи, її власні вірші та поезії Анни Ахматової.

Згодом почався збір підписів на захист Святослава Караванського та інших політичних в'язнів і вона, звичайно, підписувала, хоч знала, що закінчиться це арештом. Так тривало до 1972 року, коли в січні почалися масові арешти в Україні. 12-го січня 1972 року заарештували Вячеслава Чорновола, Михайла Осадчого, Ірину Калинець, Стефанію Шабатуру у Львові, заарештували багатьох у Києві та в різних інших містах України, а до Ірини Сеник час від часу навідувалися з обшуками — накопичували досьє. Заарештували її вдруге 17 листопада 1972 року просто на праці, повезли додому, зробили обшук, забрали знову її поезії та іншу самвидавську літературу і знову почалися дні і ночі за ґратами, слідство, допити. Особливо прискіпувався слідчий, де взяла книгу „Інтернаціоналізм чи русифікація" І. Дзюби? Відповіла, що сказала б, але все одно не повірять. „То, може, напишете?" — запитав слідчий. „Напишу, якщо дасте в камеру папір і олівець" — сказала І. Сеник і справді написала:

На розі Арбату ресторан
Прага.
Але в мене до іншого
спрага.
Біжу в книгарню,
в букіністичну.
Може, придбаю щось
фантастичне.

Арбат вирує в години
пізні.
Крутяться типи і
типчики різні...
Як тут спитати, сама
не знаю,
Чи Мережковського хто
із них має?

Є Мережковського
„Цезар", „Христос".
Але від цін пробирає
мороз.
Аж раптом дядько С: —
Панночко люба,
Дайте десятку і беріть
Дзюбу.

А на додаток, прелюба
панно,
Даю безплатно
„Реквієм" Анни. —

Арбат вирує в години
пізні,
Крутяться типи і
типчики різні,
А я спішуся чимдуж до
хати,
Щоб до світанку Дзюбу
читати.

Слідчий був невдоволений, а вона відповіла, що обіцяла написати і написала, а що саме писатиме — обумовлено не було. Прокурор сам зачитав під час суду її вірш про Україну „Непорочна примадонно мого серця" як доказ її ворожої діяльности і вимагав десять років таборів і 5 заслання. Та „гуманний" суд, „враховуючи гарні характеристики і стан здоров'я" засудив її на 6 років таборів суворого режиму та 5 років заслання. Від послуг адвоката вона відмовилася, мотивуючи це тим, що жодному з політв'язнів адвокати не допомогли, зате з них на користь адвокатів вираховують останні копійки з тюремних заробітків.

І знову етап до пересильної тюрми у Львові, потім Харків, Рузаєвка, Потьма і, нарешті, жіночий концтабір для політв'язнів у Барашево, Мордовська АССР, де найбільший відсоток, як і у всіх інших політичних концтаборах, становили українки. Були там Марія Пальчак, Ніна Строката, Стефанія Шабатура, Ірина Калинець, Оксана Попович, пізніше прибула Надія Світлична. Там вона шила рукавиці, а у вільні хвилини вишивала, а коли наглядачки відбирали кольорові нитки, то можна було малювати різні орнаменти, якщо ж відбирали й кольорові олівці, то ще можна було писати вірші, вирощувати квіти. Намагалася розважити інших, щоб дні неволі не здавалися такими довгими.

„Орися була з-поміж нас найбільш вигадлива, — пише у своєму спогаді Н. Світлична. — Різноманітні захоплення оволодівали Орисею цілком, витісняючи одне одного. Коли Орися зацікавлювалася скитами чи антами, вона запоєм читала про них усе, що вдавалося видлубати в обмежених можливостях концтабору, і тоді все забарвлювалося в „античний" колір... Потім приходив шал вишивання... До неї зносили найменші клаптики — і з них виходили дивовижні мініатюрки".

Заховавши скорботу глибоко в серці, вишивала Гуцульські взори, а на папір лягали рядки:

У цілім світі nox atra,
nox atra,
nox atra.
А в моїм серці палає
ватра!

Розпитуємо про теперішні події в Україні й Ірина Сеник захоплено розповідає, що в західніх областях народ наш духовно уже звільнився від рабства. У східніх і центральних також пробуджується, але шлях до цього важкий, адже понад 300 років люди жили у страхові перед режимом і виховували в них патріотизм російський — не український.

Коли мова зайшла про її поезії, то виявилося, що не всі вони зникли в черевзі КҐБ. Збірка поезій „Нездоланний дух" вийшла за кордоном, коли вона ще була в казахстанському засланні. Друга книга „Сувій полотна" щойно вийшла в Ню Йорку коштом Наталії Даниленко через ЗУАДК. Є ще багато віршів в Україні, невиданих. Але останнім часом і там дехто почав уже цікавитися її віршами, наприклад, редактор газети бориславської Міської ради Роман Соловчук попросив її згоди надрукувати кілька поезій в їхній газеті, що називається „Шлях оновлення".

На прощання отримуємо від Н. Даниленко по книзі, а Ірина Сеник підписує нам автографи, робочий день давно скінчився, а прощатися не хочеться. Бажаємо нашій дорогій гості творчих успіхів і щастя у вільній Україні, а хтось запитує, чи не хотіла б вона залишитися в Америці?

„Моє місце в Україні, яка відроджується", — палко відповідає І. Сеник.

В ЗВ'ЯЗКУ З демократизацією Східньої Европи, „потепління" в холодній війні та зменшення державного бюджету Інформаційна аґенція ЗСА може стати застарілою та зайвою. Директор Інформаційної аґенції ЗСА, якому запропонували обмежити радіопрограми „Голосу Америки" до одного дня в тижні, вирішив проблему зберігаючи дотеперішній стан радіомовлення на 43-ох мовах світу шляхом зменшення діяльности в галузі культурного обміну. На початку нового етапу історичного розвитку радіостанції „Голос Америки", „Радіо Свобода" та „Радіо Вільна Европа" мають важливе значення в допомозі колишньому совєтському блькові будувати демократію.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Дорогого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

бл. п.
РОМАНА КОРОЛЯ

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у четвер, 12-го липня 1990 р.
в Римі соборі св. Софії
у Львові
в Рогатині
в Австралії
в Чехо-Словаччині
в Ню Йорку — в церкві св. Юра в неділю 8-го липня о год. 12-ій вполудне.
в Озон Парку — в церкві св. Покрови Божої Матері в четвер, 12-го липня о год. 9-ій ранку.
в Йонкерсі — в церкві св. Михаїла, в четвер, 16-го серпня о год. 9-ій ранку.

Просимо про молитви за спокій душі Покійного:

ДРУЖИНА, ДОЧКИ І ВНУЧКИ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
ДОРОГОЇ МАМИ І БАБУНІ
бл. п. ОЛЬГИ ТИТАЙ
БУДЕ ВІДПРАВЛЕНА
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
В СУБОТУ, 7 ЛИПНЯ 1990
ГОДИНА 9-та РАНКОМ
ЦЕРКВА св. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
ГАНТЕР, Н.Й.
Про молитви в цей день просять
сини: Богдан, Маркіян і Євген з родинами

У 40-ий ДЕНЬ ВІДХОДУ ДО ЖИТТЯ ВІЧНОГО
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУНЯ та ПРАДІДУНЯ

бл. п.
інж. ЛЕВА ПУШКАРА

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в суботу, 7-го липня 1990 р. о год. 8-ій ранку
в українській католицькій церкві Благовіщення ПДМ, 1204 Valley Rd., Philadelphia, Pa.
в неділю, 8-го липня 1990 р. о год. 10-ій ранку
в українській католицькій церкві св. Архистратига Михаїла, 1013 Fax Chase Rd. Jenkintown, Pa.
в українській католицькій церкві в Люрді — Франція та в соборі св. Софії в Римі.

Про молитовну злуку просять:

дружина — СТЕФАНІЯ ПУШКАР
доньки — ДАРІЯ ШУСТ
ХРИСТИНА МАЄВСЬКА
син — ОЛЕГ ПУШКАР

27-го червня 1990 р. на 65-му році життя
несподівано помер

бл. п. інженер
ВОЛОДИМИР КУЛІШЕНКО

залишивши в глибокому смутку:

дружину — НАТАЛКУ
сина — АЛЕКСА з родиною
доньку — ОЛЕНКУ з родиною
брата — ЮРІЯ з родиною
маму — МАРІЮ

Пам'ять про Нього і любов завжди будуть жити в наших серцях!

УПРАВА ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ
в КЛІВЛЕНДІ, ОГАЙО

повідомляє, що дня 16-го червня 1990 р., відійшов у Вічність на 35-му році життя

бл. п.
інж. ВОЛОДИМИР ПІК

провідний член Товариства, член хору „Дніпро" і церковно-громадський діяч.

ПОХОРОННІ відправи відбулися в українській католицькій церкві свв. апостолів Петра і Павла в Клівленді, Огайо. Похорон на Українському Національному Цвинтарі-Пам'ятнику у Вашінґтоні.

Дружині і Родині висловлюємо наші щирі співчуття.

УПРАВА ТОВАРИСТВА

ВОЛОДИМИРА ФІҐОЛЬ
ур. Філінська

16-го березня 1911 — 29-го червня 1990 р.

Дорогу Дружину і Маму пращали д-р Атанас Фіґоль і Юрій Фіґоль в імені всіх членів родини.

Заупокійна Служба Божа відбулася у вівторок, 3-го липня 1990 р. о год. 4-ій по пол. в катедральному храмі Мюнхені при Schonstr, 55.

Похоронний обряд відбувся в середу, 4-го липня 1990 р. о год. 10-ій рано в Мюнхені на цвинтарі Waldfriedhof — нова частина.

Служба Божа в пам'ять Покійної відбудеться 4-го липня 1990 року о год. 6-ій веч. в церкві св. Івана Хрестителя в Гантері, Ню Йорк.

Ділимося сумною вісткою, що 2-го липня 1990 року відійшов у Вічність наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідусь

бл. п.
ЙОСИФ ЗИДИК

ПАНАХИДА — середа, 4-го липня 1990 р. о год. 3:30 по пол. в Trzaska Funeral Home, 6741 5th Ave., Brooklyn, N. Y. 11220, Tel.: (718) 748-4860.

ПОХОРОН — четвер, 5-го липня 1990 р. о год. 10:00 ранку Служба Божа в церкві св. Миколая, а опісля на цвинтар Holy Spirit, Hemptonsburg, N. Y.

У глибокому смутку:

дружина — КАТЕРИНА
син — ЛЯРІ з дружиною МІШЕІ і двома дітьми.

Голова Канадійського Інституту Українських Студій в Південній Америці

На запрошення бразилійського Федерального Університету в Куритибі, 25-го березня ц.р., приїхав до Бразилії професор і письменник Богдан Кравченко, голова Канадійського Інституту Українських Студій при Університеті в Альберті.

Канадійський Інститут Українських Студій вже від давна має зв'язок з бразилійським Паранським Федеральним Університетом, який для курсів навчання української мови вислав до Бібліотеки біля 500 книжок завдяки місцевому проф. Володимирові Кульчинському.

26-го березня проф. Богдан Кравченко зустрівся з викладачами української мови при Федеральному Університеті, де розповів і пояснив викладачам про нову систему методів навчання.

27-го березня проф. Б. Кравченко зустрівся з директором Відділу чужоземних мови при Федеральному Університеті, проф. Селіа де Міранда.

28-го березня гість виголосив довгу і обширну доповідь в парафіяльній залі української католицької церкви Різдва Божої Матері. В своїй доповіді він розповів про життя української громади в Канаді, а головно про навчання української мови в осередках українського скупчення.

29 березня проф. Б. Кравченко зустрівся з деканом Гуманістичного Відділу Паранського Федерального Університету д-р Жозе Люїс да Вейґа Мерсер.

Гість відвідав виклади української мови при Паранському Федеральному Університеті, які поділені на три групи, де навчається 27 студентів.

Крім офіційних зустрічей проф. Б. Кравченко відвідав різні українські релігійні і культурно-освітні установи в Куритибі.

30-го березня голова Канадійського Інституту Українських Студій від'їхав до Прудентополя, де також відвідав всі українські релігійні і культурно-освітні установи. В супроводі Нестора Кутинського — шефа Політичного Бюра паранської посолки Вери Вічимишин Ажіберт, Маріяна Чайковського — голови Українсько-Бразилійської Репрезентації, і Орисі Якимчук — від групи „Зв'язок", відвідав Колонію Маркондес, щоб побачити і порівняти життя української громади в місті і на колонії.

В приміщенні Культурного Клюбу Святого Йосафата гість з Канади зустрівся з членами Асоціяції Хліборобів.

1-го квітня проф. Б. Кравченко повернувся до Куритиби і того самого дня вечером виголосив доповідь в приміщенні Хліборобсько-Освітнього Союзу, де також розповідав про життя української громади в Канаді і про навчання української мови в канадійських університетах.

2-го квітня візита голови канадського Інституту Українських Студій завершилася повним успіхом. Була підписана угода про співпрацю між Канадським Інститутом Українських Студій і Паранським Федеральним Університетом в присутности ректора Данте Романо. На підставі цієї угоди спеціяліст в методології навчання іноземних мов приїде в липні до Паранського Федерального Університету для проведення курсів вдосконалення місцевим професорам.

Бразилійська преса відгукнулася дуже позитивно про візиту голови Канадського Інституту Українських Студій проф. Б. Кравченка. В найбільшому куритибському щоденнику „Ґазета до Пово" з 4-го квітня була поміщена обширна стаття під заголовком „Паранський Федеральний Університет буде вчити української мови". В статті вказано, що на підставі нової провінційної конституції в осередках більшого скупчення чужинецьких громад, в цьому у разі — української, замість предметів англійської і французької мов буде навчатися української мови. Другий великий щоденник найбільшого міста Бразилії Сао Пауло „Фоля де Сао Пауло" була також поміщена стаття з 13-го квітня під заголовком „Державні школи Парани замінюють мови англійську і французьку на українську".

5-го квітня проф. Б. Кравченко відлетів до Буенос Айрес на запрошення 16-ої Міжнародної Виставки Книжки.

Д-р Б. Кравченко виголошує доповідь на 16-ій Міжнародній Виставці Книжки в Буенос Айрес. Зліва сидить д-р Я. Тавридзький, справа — мгр О. Яхно.

Члени Управи Товариства Українсько-Арґентинських Високошкільників, стоять: (зліва) І. Величко, В. Курілець, О. Хим, Я. Тавридзький, Л. Голоцван, О. Яхно; сидять: (зліва) М. Капусцінський, А. Бандура, Б. Кравченко, С. Іваник.

Того самого дня проф. Кравченко взяв участь у відкритті виставки в супроводі членів Управи Товариства Українсько-Арґентинських Високошкільників, на якій був присутній також президент Республіки Арґентини д-р Карльос Менем. Президент Арґентини відвідав спеціяльно Український Кіоск і підписав книжку гостей відвідувачів, ґратулюючи за таку гарну виставку Української Книжки.

6-го квітня гість з Канади зустрівся з керівниками 16-ої Міжнародної Виставки Книжки. Наступного дня він взяв участь в Основуючому засіданні Арґентинського Інституту Українських Студій. 8-го квітня в „День української колонії" відбулася церемонія в Муніципальній залі на Виставці Книжки; промовляли: голова Виставки д-р Карльос Деболє, д-р Ярема Тавридзький, голова Товариства Українсько-Арґентинських Високошкільників, і проф. Б. Кравченко. Опісля був виступ балєтів з Централі Українського Товариства „Просвіта" і з Філії на Авелянеді Українського Товариства „Відродження". На бандурі грав бандурист Олесь Береговий. Того самого дня гість промовляв на відкритті шкільного року в Філії Українського Католицького Університету ім. св. Климентія при українській католицькій катедрі. Під час всіх зустрічей проф. Б. Кравченка в Арґентині перекладачем був Олег Яхно, який є членом Управи Товариства Українсько-Арґентинських Високошкільників. Він був координатором всієї програми гостя.

9-го квітня голова Канадійського Інституту Українських Студій, проф. Б. Кравченко взяв участь в засіданні Товариства Українсько-Арґентинських Високошкільників, де обговорено співпрацю між Товариством і майбутнім Арґентинським Інститутом Українських Студій.

10 квітня проф. Б. Кравченко взяв участь в засіданні з учителями української мови при українських товариствах, де вирішено відновити Раду Шкільництва. Того самого дня вечером голова Канадійського Інситуту Українських Студій при Університеті в Альберті доповідав в залі Конференцій Муніципального Центру Виставок. Опісля було прийняття на честь гостя, яке зорганізувало Товариство Українсько-Арґентинських Високошкільників.

11-го квітня проф. Б. Кравченко від'їхав до Канади.

Д-р Михайло Рубінець

У НЕДІЛЮ, 1-ГО ЛИПНЯ УРЯД Ізраїля одобрив прохання міністра житлового будівництва АрієлаШарона та надав йому право, з уваги на виїмкове становище, розпочати приспішеним темпом програму побудови житлових приміщень для жидівських іміґрантів зі Совєтського Союзу. Крім цього уряд подав до відома, що в червні 11,015 совєтських жидів приїхало до Ізраїля встановлюючи новий рекорд і при тому доповнили число новоприбулих жидів із СССР у першому півріччі до 50,000 осіб. Оборонці занечищення довкілля, будівничі та місцеві уряди є дуже не вдоволені таким поворотом справи, бо це рішення надає А. Шаронові нові права, що можуть нехтувати багатьма місцевими та крайовими законами для спорудження нових житлових приміщень. На всі ці невдоволення уряд заявив, що стан браку житлових приміщень дійшов до небезпечного стану, тому це був одинокий вихід із прикрого становища. Міністер А. Шарон заявив, що жодних нових житлових приміщень не буде будувати для іміґрантів на окупованих Ізраїлем територіях західнього берега ріки Йордан та смузі Ґази.

ПОМИЛКА У ПРІЗВИЩІ

У підписі під „Заявою Карпатського Союзу в ЗСА у справі Карпатської України" („Свобода" ч. 124 з суботи, 30-го червня ц.р.) у прізвищі кол. представника уряду Карпатської України в Празі, члена Ужгородської Центральної Руської-Української Народної Ради трапилась друкарська помилка. Правильно має бути д-р Вікентій Шандор. — Ред.